

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Warszawa, dnia 23 marca 2026 r.

OPINIA

Związku Rzemiosła Polskiego

dot. projektu ustawy o Wojewódzkich Zespołach Koordynacji do spraw polityki umiejętności (druk sejmowy nr 2240)

1. Przedmiot opinii – wprowadzenie.

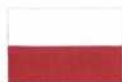
Niniejsza opinia dotyczy projektu ustawy o Wojewódzkich Zespołach Koordynacji do spraw polityki umiejętności (dalej: WZK), której celem jest poprawa dopasowania oferty kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb lokalnych rynków pracy, zwłaszcza w kontekście transformacji cyfrowej, zielonej oraz wdrażania nowoczesnych technologii w gospodarce. Projekt stanowi realizację kamienia milowego A43G w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności, który powinien zostać zrealizowany do końca I kwartału 2026 r. Ponadto, projektowana ustawa stanowi instrument wdrażania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030.

Chociaż Wojewódzkie Zespoły Koordynacji do spraw polityki umiejętności już funkcjonują, to nie mają one uregulowanego statusu prawnego w przepisach powszechnie obowiązujących, co powoduje ich ograniczoną skuteczność i trwałość podejmowanych działań.

Projektowana ustawa zawiera formalno-prawne uregulowanie Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności, a także zapewnia im wpływ na ofertę edukacyjną dostępną na ich terytorium.

Wojewódzkie Zespoły Koordynacji, zgodnie z projektem, mają być organami opiniodawczo-doradczymi zarządów województw, wspierającymi województwa w realizacji działań na rzecz rozwoju umiejętności ich mieszkańców i promocji idei uczenia się przez całe życie, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego. Do kluczowych zadań WZK będzie należeć przygotowywanie rekomendacji, dot.: strategii rozwoju województwa, wdrażania i realizacji

Opinia powstała w ramach projektu, pt. „Monitorowanie prawa przez organizacje rzemiosła w zakresie zatrudnienia i umiejętności” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus 2021-2027 w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (nr umowy: FERS.04.03-IP.06-0001/24).

polityki rozwoju, wdrażania polityk publicznych, w szczególności w zakresie rozwoju umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Wojewódzkie Zespoły Koordynacji będą monitorować realizację polityki umiejętności, wydawać opinie dotyczące zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy oraz delegować przedstawicieli do rad branżowych centrów umiejętności. Ponadto, będą odpowiedzialne za współpracę w zakresie polityki umiejętności z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego, a także uczenia się przez całe życie oraz swoimi odpowiednikami działającymi na terenie innych województw.

Projekt ustawy o WZK składa się z 30 artykułów, z czego pierwszych 15 dotyczy działalności WZK. Artykuły 16-19 stanowią przepisy zmieniające, a artykuły 20-30 stanowią przepisy przejściowe.

2. Istota projektowanych rozwiązań i ocena ich skutków.

Proponowana ustawa o WZK wprowadza ramy prawne dla organu opiniodawczego w ramach polityki umiejętności w województwie i może przyczynić się do dobrej koordynacji działań różnych interesariuszy oraz uzupełniania działalności Sektorowych Rad ds. Kompetencji (SRK) oraz Branżowych Centrów Umiejętności (BCU).

W projekcie ustawy określono:

- sposoby działania i zadania WZK jako organu opiniodawczo-doradczego;
- gremia spośród, których marszałek województwa może powołać członków WZK;
- sposób powoływania i odwoływania członków WZK na ich pięcioletnią kadencyjność.

Zgodnie z art. 3 projektu ustawy o WZK, do zadań WZK ma należeć:

- 1) wydawanie rekomendacji na potrzeby opracowania projektu strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, lub jej aktualizacji oraz opiniowanie projektu tej strategii lub jej aktualizacji, w zakresie polityki umiejętności, która obejmuje zespół wzajemnie

powiązanych działań podejmowanych w celu zapewnienia rozwoju umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych przez uczenie się w różnych formach i miejscach oraz na wszystkich etapach życia (**Polityka umiejętności**);

- 2) wydawanie rekomendacji dotyczących realizacji polityki rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, w zakresie polityki umiejętności, w oparciu o prowadzone monitorowanie realizacji polityki umiejętności w województwie;
- 3) wydawanie rekomendacji dotyczących realizacji polityk publicznych, o których mowa w rozdziale 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 i 1846), obejmujących obszar uczenia się przez całe życie;
- 4) monitorowanie realizacji polityki umiejętności w województwie oraz monitorowanie i ewaluacja realizacji rekomendacji, o których mowa w pkt 2 i 3;
- 5) wydawanie opinii dotyczących zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy;
- 6) delegowanie przedstawicieli do rad branżowych centrów umiejętności, o których mowa w art. 81 ust. 4a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, 1160 i 1837 oraz z 2026 r. poz. ...);
- 7) współpraca w zakresie polityki umiejętności z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie;
- 8) współpraca z WZK działającymi na terenie innych województw.

Powyższy zakres można określić jako wystarczająco szczegółowy i odpowiadający aktualnym potrzebom samorządów województw, przy czym jednocześnie pogłębiona analiza szczegółów i wyboru członków WZK prowadzi do wniosków, że nie uwzględnia on możliwości i potencjału samorządu gospodarczego, w tym zwłaszcza roli środowiska rzemieślników.

Projekt ustawy o WZK powierza uprawnienia związane z powoływaniem i odwoływaniem kandydatów na członków WZK marszałkowi województwa. Niemniej, liczba członków WZK jest uznaniowa i może się kształtować odmiennie w każdym województwie. Projekt ustawy o WZK przewiduje 2 grupy mogące zgłaszać kandydatów:

- obligatoryjne (art. 5 ust. 2 pkt 2)
- fakultatywne (art. 5 ust. 3).

Uprawnienie w zakresie wskazywania kandydatów, których marszałek może powołać w skład WZK przysługuje m.in. samorządom gospodarczym i zawodowym. Oznacza to, że marszałek województwa nie musi uwzględniać tych kandydatur, co w pewien sposób osłabia prawo kształtowania składu WZK przez tych interesariuszy. W zakresie obsadzania WZK osobami zatrudnionymi w urzędzie marszałkowskim, marszałek województwa nie ma obowiązku zbierania ofert kandydatów.

Projektowana inicjatywa wprowadza zmiany w trzech ustawach, tj.:

- ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581);
- ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043 i 1160);
- ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620).

Zmiany mają na celu wprowadzenie formalnej roli WZK i ustalenie spójności przepisów. Za szczególnie istotną zmianę można uznać, przejście przez WZK dotychczasowego zadania wojewódzkich rad rynku pracy (dalej: „WRRP”) polegającego na wydawaniu opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy (zmiany przewidziane w art. 3 ust. 1 pkt 5, art. 4, art. 17 pkt 1, 3, 5 i 6 oraz art. 19 projektu ustawy). Przejścia kompetencji z Wojewódzkich Rad Rynku Pracy do WZK wymaga precyzyjnego zgrania terminów, aby uniknąć przestoju w wydawaniu opinii, oraz rodzi niepewność, co do współpracy z Powiatowymi Radami Rynku Pracy. WZK są wprowadzane na poziomie województwa. Projekt nie przewiduje systemowego wprowadzenia odpowiedników WZK na poziomie powiatów i obowiązku systemowego zasięgania opinii lokalnych struktur. Choć ustawa dopuszcza udział przedstawicieli JST (gmin, powiatów, związków JST) w składzie WZK, rozwiązanie to może okazać się niewystarczające wobec silnych dysproporcji pomiędzy dużymi

Opinia powstała w ramach projektu, pt. „Monitorowanie prawa przez organizacje rzemiosła w zakresie zatrudnienia i umiejętności” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus 2021-2027 w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (nr umowy: FERS.04.03-IP.06-0001/24).

miastami, a małymi ośrodkami. Warto zatem rozważyć wzmocnienie reprezentacji powiatów w składach WZK oraz stworzenia mechanizmów konsultacyjnych na poziomie powiatowym.

Projektowana ustawa o WZK wymusi zmiany w statutach Branżowych Centrów Umiejętności, które mają zostać dokonane do 30 września 2026 roku, a także zmiany w strategiach rozwoju województw do dnia 31 grudnia 2028 r.

Zmiany wprowadzane Projektem ustawy o WZK, mogą pozytywnie oddziaływać na firmy rzemieślnicze, a przede wszystkim na organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła. Wynika to z faktu dostrzeżenia przez ustawodawcę wagi polityki umiejętności poprzez uczenie się obywateli w różnych formach i miejscach przez całe życie. Niemniej, pewnym istotnym mankamentem Projektu ustawy o WZK jest brak wyraźnego zaznaczenia udziału organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła w funkcjonowaniu WZK, przejawiającym się przede wszystkim w:

- możliwości współpracy w zakresie polityki umiejętności wyraźnie z „organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła” (art. 3 ust. 1 pkt 7);
- możliwości wydawania opinii dotyczącej kształcenia w zawodzie poprzez zaproszenie do udziału w posiedzeniu WZK przedstawicieli samorządu gospodarczego, z wyraźnym zaznaczeniem rzemiosła („w szczególności rzemiosła” w art. 4 ust. 3 pkt 1);
- możliwości przedstawiania kandydatów na członków WZK przez podmioty reprezentujące organizacje samorządu gospodarczego z wyraźnym zaznaczeniem rzemiosła)”w szczególności rzemiosła” w art. 5 ust. 2 lit. k).

Zgodnie z art. 3 ust. 2 Projektu ustawy o WZK, *WZK może wydawać, z własnej inicjatywy lub na wniosek sejmiku województwa, zarządu województwa lub marszałka województwa, **rekommendacje i opinie w sprawach istotnych dla zrównoważonego rozwoju województwa w zakresie polityki umiejętności, w szczególności dotyczących strategii rozwoju województwa, polityk publicznych i programów realizowanych na poziomie regionalnym.***

Projekt ustawy o WZK przewiduje udział Sektorowych Rad ds. Kompetencji w funkcjonowaniu WZK. Po pierwsze przejawia się to w:

Opinia powstała w ramach projektu, pt. „Monitorowanie prawa przez organizacje rzemiosła w zakresie zatrudnienia i umiejętności” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus 2021-2027 w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (nr umowy: FERS.04.03-IP.06-0001/24).

- możliwości zaproszenia do udziału w posiedzeniu WZK przez marszałka województwa lub przewodniczącego WZK w przypadku wydawania opinii dotyczącej zasadności kształcenia w danym zawodzie przedstawiciela sektorowej rady do spraw kompetencji (art. 4 ust. 3 pkt 1);
- możliwości przedstawiania kandydatów na członków WZK przez sektorowe rady do spraw kompetencji, o których mowa w art. 4c ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (art. 5 ust. 3 pkt 4).

Doprecyzowania natomiast wymaga wyraźne zaznaczenie współpracy w działaniu WZK organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła i organizacji posiadającej praktyczne doświadczenie w szkolnictwie zawodowym takich jak Zakłady Doskonalenia Zawodowego, czy Naczelna Organizacja Techniczna. W obecnym kształcie Projektu ustawy o WZK pojawiają się przepisy ogólnie odnoszące się do samorządów gospodarczych, co wymaga doprecyzowania, a przynajmniej podkreślenia szczególnej roli rzemiosła posiadającego swój samorząd i ustawę.

Ryzykiem systemowym w projektowanych zmianach jest nakładanie się kompetencji, rozproszenie odpowiedzialności oraz nieczytelność skutków rekomendacji WZK, zwłaszcza w relacji do istniejących struktur rynku pracy i edukacji oraz do nowych instytucji, takich jak branżowe centra umiejętności i mechanizmy współpracy sektorowej. Warto w projekcie przesądzić w jaki sposób i w jakim zakresie województwa powinny uwzględniać rekomendacje WZK oraz w jakiej formie zarząd województwa będzie się do nich odnosił.

Projekt ustawy o WZK przewiduje w art. 14 na funkcjonowanie WZK dotację celową z budżetu państwa wyliczaną według poniższego wzoru:

$$WD = 600\,000 + \frac{3\,200\,000}{L_p} \cdot L_w$$

gdzie:

WD – oznacza wysokość dotacji, o której mowa w ust. 1, dla danego województwa,

L_p – oznacza liczbę ludności Rzeczypospolitej Polskiej według danych statystyki publicznej dostępnych na dzień wyliczania wysokości dotacji, o której mowa w ust. 1,

L_w – oznacza liczbę ludności danego województwa według danych statystyki publicznej dostępnych na dzień wyliczania wysokości dotacji, o której mowa w ust. 1.

Wzór zakłada, że część kwoty dotacji będzie na stałym poziomie, a część zależna od liczby ludności w danym województwie. Ponadto, dotacja będzie wypłacana w sześciu częściach w ściśle określonych terminach, do poziomu limitu ustalonego na dany rok.

Środki wyliczone na działalność WZK (jak wskazują autorzy) zostały estymowane w oparciu o koszty działalności obecnych WZK, co może prowadzić do wniosku, że budżet jest wyliczony adekwatnie. Niemniej, ustalenie rocznego limitu na tym samym poziomie 12,8 mln zł w latach od 2027 do 2035 może budzić wątpliwości uzasadnione inflacją i wzrostem aktywności WZK.

3. Propozycje doskonalenia

Podsumowując powyższe uwagi sformułować można następujące propozycje zmian legislacyjnych w Projekcie ustawy o WZK:

➤ W art. 3 ust. 1 dodać punkt 10 w brzmieniu:

10) wspieranie i monitorowanie rozwoju dualnego systemu kształcenia zawodowego, w tym przygotowania zawodowego młodocianych pracowników realizowanego u pracodawców.

➤ Nadać art. 3 ust. 1 pkt 8) następujące brzmienie:

„art. 3 1. Do zadań WZK należy:

*7) współpraca w zakresie polityki umiejętności z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338), **organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła** oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie;*

- Nadać art. 4 ust. 3 pkt 1) następujące brzmienie:

„3. W przypadku wydawania opinii dotyczącej zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy marszałek województwa lub przewodniczący WZK może zaprosić do udziału w posiedzeniu WZK:

- 1) przedstawiciela pracodawców, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego, **w szczególności rzemiosła**, innej organizacji gospodarczej, stowarzyszenia lub samorządu zawodowego lub sektorowej rady do spraw kompetencji, właściwych dla opiniowanego zawodu;”*

lub dodać w art. 4 ust. 3 pkt 5) i pkt 6):

5) przedstawiciela Związku Rzemiosła Polskiego;

6) przedstawiciela Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego.

- Nadać art. 5 ust. 2 lit. k) następujące brzmienie

„2. W skład WZK wchodzi członkowie powołani spośród:

2) kandydatów przedstawionych przez:

*k) podmioty reprezentujące organizacje samorządu gospodarczego, **w szczególności rzemiosła**.*

- W art. 3. ust 1. pkt 5. brakuje określenia terminu, w jakim Wojewódzkie Zespoły Koordynacji powinny wydawać opinie dotyczące zasadności kształcenia w zawodach. Wnosimy o wyznaczenie takiego terminu lub o wyraźne wskazanie, że nieprzedstawienie opinii w określonym czasie równa się opinii pozytywnej. W uzasadnieniu tej uwagi podkreślamy, że opinia WZK jest niezbędna do wykonywania wspólnego zadania organu prowadzącego szkołę i dyrektora – ustalenia zawodów, w jakich kształci dana szkoła. Opieszałość w wydawaniu opinii utrudni realizację tego zadania. Termin wydania opinii można określić również w art. 4 nowo wprowadzonym ust. 5.
- W art. 8 warto wprowadzić termin na wydanie rozstrzygnięcia przez WZK np. 30 dni od dnia otrzymania kompletnego wniosku. Brak terminu może prowadzić do opóźnień w uruchamianiu kierunków kształcenia, co negatywnie wpłynie na szkoły i jednostki samorządu terytorialnego.

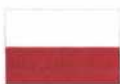
Opinia powstała w ramach projektu, pt. „Monitorowanie prawa przez organizacje rzemiosła w zakresie zatrudnienia i umiejętności” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus 2021-2027 w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (nr umowy: FERS.04.03-IP.06-0001/24).

- W art. 11 określono, że pracodawca zwalnia pracownika od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniu WZK, a za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy. W projekcie nie określono dodatkowego, motywującego wynagrodzenia za udział w pracach, co może utrudnić pozyskanie wysokiej klasy specjalistów i ekspertów rynkowych.
- W art. 13 ust. 1 należy zawrzeć możliwość powierzenia obsługi biura WZK także jednostce organizacyjnej województwa np. WUP, a nie wyłącznie urzędowi marszałkowskiemu. Elastyczność organizacyjna pozwoli lepiej dostosować model obsługi WZK do struktury danego województwa i posiadanych zasobów kadrowych oraz doświadczenia w obsłudze WZK.
- W art. 14 ust. 2 warto wprowadzić mechanizm automatycznej waloryzacji rocznej dotacji, powiązanej z oficjalnym wskaźnikiem inflacji (CPI), w celu utrzymania realnej wartości dotacji i zdolności operacyjnej WZK. Obecny algorytm przewiduje kwoty nominalne bez waloryzacji, co w kolejnych latach spowoduje spadek realnej siły nabywczej dotacji. Mechanizm powiązany z CPI pozwoli utrzymać stabilność finansową WZK i umożliwi długoterminowe planowanie działań.
- W art. 22-24 należy doprecyzować okres równoległego funkcjonowania dotychczasowych i nowych rozwiązań opiniodawczych lub pozostawić opiniowanie dla WRRP. Długotrwałe funkcjonowanie „podwójnego” systemu opiniowania może powodować chaos kompetencyjny i niepewność prawną po stronie szkół i JST.
- W art 29 proponujemy wprowadzenie progresywnych limitów dotacji uwzględniających co najmniej poziom inflacji.
- Dla udoskonalenia projektu szczególnie kluczowe znaczenie ma:
 - zapewnienie ustawowej, a nie uznaniowej, reprezentacji pracodawców w WZK,
 - zagwarantowanie stałego udziału pracodawców i podmiotów realizujących kształcenie zawodowe w praktyce, w tym zakładów rzemieślniczych,
 - powiązanie finansowania WZK z rzeczywistą współpracą z pracodawcami realizującymi kształcenie zawodowe, w tym zakładami rzemieślniczymi,

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- jednoznaczne określenie roli BCU w relacji do praktycznego systemu kształcenia zawodowego realizowanego przez pracodawców, w tym rzemiosło, w celu zapewnienia spójności oraz uniknięcia dublowania działań.

4. Podsumowanie

Projektowana ustawa zawiera uregulowanie stanu prawnego Wojewódzkich Zespołów Koordynacji - co należy ocenić pozytywnie. Niemniej, samo formalne uregulowanie WZK nie zapewnia skutecznej realizacji założeń Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 i nie gwarantuje poprawy dopasowania oferty kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb lokalnych rynków pracy. Dla zapewnienia lepszego dopasowania warto w projekcie uwzględnić obligatoryjny udział w WZK reprezentantów organizacji zajmujących się kształceniem zawodowym takich jak Związek Rzemiosła Polskiego i Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego. Ponadto, ustawa powinna zawierać obowiązek przeprowadzenia ewaluacji po roku od jej wprowadzenia oraz zakładać stopniowy wzrost nakładów w poszczególnych latach, zamiast jedynie mechanizmu korygującego.

Projekt ustawy stanowi istotny krok w kierunku uporządkowania regionalnej polityki umiejętności oraz wzmocnienia jej koordynacji. Z perspektywy rzemiosła i kształcenia zawodowego skuteczność proponowanych rozwiązań będzie jednak w dużej mierze zależeć od zapewnienia realnego udziału pracodawców - rzemieślników w pracach Wojewódzkich Zespołów Koordynacji.

Jan Klimczak